

Súd: Krajský súd Bratislava
Spisová značka: 3To/40/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1613010211
Dátum vydania rozhodnutia: 16. 09. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Denisa Mészárosová
ECLI: ECLI:SK:KSBA:2015:1613010211.2

Uznesenie

Krajský súd v Bratislave v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Denisy Mészárosovej a členov senátu JUDr. Zuzany Molnárovej a JUDr. Petra Štífta v trestnej veci obžalovaného L. I., stíhaného pre zločin marenia spravodlivosti podľa § 344 ods. 1 písm. a), ods. 2 písm. a) Trestného zákona, o odvolaní obžalovaného proti rozsudku Okresného súdu Malacky zo dňa 15.12.2014, sp.zn. 2T/37/2013, na neverejnom zasadnutí konanom v Bratislave dňa 16. septembra 2015 takto

rozhodol:

Podľa § 321 ods. 1 písm. a), b), c) Tr.por. z r u š u j e sa napadnutý rozsudok v celom rozsahu.

Podľa § 322 ods. 1 Tr.por. vec sa v r a c i a súdu prvého stupňa, aby ju v potrebnom rozsahu znovu prejednal a rozhodol.

odôvodnenie:

Rozsudkom Okresného súdu Malacky zo dňa 15.12.2014, sp.zn. 2T/37/2013, bol obžalovaný L. I. uznaný vinným zo spáchania zločinu marenia spravodlivosti podľa § 344 ods. 1 písm. a), ods. 2 písm. a) Trestného zákona („Tr.zák.“) na skutkovom základe, že

ako navrhovateľ v presne nezistenom čase dňa 28.9.2011 podal prostredníctvom svojho právneho zástupcu na Okresný súd Malacky návrh na vydanie platobného rozkazu, ktorým chcel zaviazat' poškodenú M. I., trvale bytom O. Š. XXX, zaplatiť navrhovateľovi sumu 36.147,64 eur, úroky z omeškania vo výške 2.168,50 eur a trovy právneho zastúpenia vo výške 1.200,82 eur na základe neexistujúcej pohľadávky voči poškodenej, ktorá mala spočívať v tom, že za poškodenú zaplatil podnikateľskému subjektu A. - P. W. A. A. na Q.. I. Č.. X v Č., T. XXXXXXXX, za stavebné práce, ktoré mal tento podnikateľský subjekt uskutočniť v rokoch 2006 až 2008 na rodinnom dome č. XX Z. C. vo výlučnom vlastníctve poškodenej, pričom k návrhu na vydanie platobného rozkazu ako dôkaz predložil faktúru č. 7/06 zo dňa 31.5.2006 na sumu 224.574,- Sk (7.454,50 eur), faktúru č. 11/06 zo dňa 30.6.2006 na sumu 267.340,- Sk (8.874,06 eur), faktúru č. XX/XX zo dňa 30.9.2006 na sumu 215.200 Sk (7.143,33 eur), faktúru č. X/XX zo dňa 30.4.2007 na sumu 120.900,- Sk (4.013,14 eur), faktúru č. XX/XX zo dňa 31.7.2007 na sumu 210.070,-Sk (6.973,04 eur) a faktúru č. XX/XX zo dňa 28.2.2008 na sumu 50.900,- Sk (1.689,57 eur) spolu s príjmovými pokladničnými dokladmi, na ktorých je ako dodávateľ uvedený podnikateľský subjekt A. - P. W., hoci obžalovaný vedel, že podnikateľský subjekt A. - P. W. takéto stavebné práce na uvedenom rodinnom dome nikdy nevykonával a ani mu nikdy uvedené sumy nezaplatil, no Okresný súd Malacky dňa 1.2.2012 vydal platobný rozkaz sp.zn. 16Ro/1304/2011, ktorým poškodenej uložil zaplatiť obžalovanému celkovú sumu vo výške 39.516,96 eur, pričom podaním zo dňa 17.12.2012 vzal obžalovaný návrh na vydanie platobného rozkazu späť a konanie bolo uznesením Okresného súdu Malacky sp. zn. 16Ro/1304/2011 zo dňa 24.1. 2013 zastavené.

Za to mu bol uložený podľa § 344 ods. 2 Tr.zák. s použitím § 38 ods. 2 Tr.zák. trest odňatia slobody vo výmere 3 roky, ktorý bol podľa § 49 ods. 1 písm. a) a § 51 ods. 1 a 2 Tr.zák. podmienene odložený za

súčasného uloženia probačného dohľadu na skúšobnú dobu tri roky a podľa 51 ods. 4 písm. e) Tr.zák. bola obžalovanému uložená povinnosť osobne alebo písomne sa ospravedlniť M. I..

Proti rozsudku podal odvolanie v lehote ustanovenej v § 309 ods. 1 Trestného poriadku („Tr.por.“) obžalovaný priamo na hlavnom pojednávaní po vyhlásení rozsudku, ktoré odôvodnila jeho obhajkyňa písomným podaním doručeným na prvostupňový súd dňa 27.3.2015.

V písomných dôvodoch odvolania obžalovaný prostredníctvom obhajkyne navrhol, aby odvolací súd zrušil napadnutý rozsudok a obžalovaného spod obžaloby v celom rozsahu oslobodil. Uviedol, že v rámci trestného konania boli vypočutí svedkyňa M. I., A. P. W., A. M. M., A. U. Q. Q. U., A. K. P., A. Z., A. A. Q. B. K. Q. Q. A. O. I.. Z výpovedí svedkov je zrejmé, že sa obžalovaný skutku nedopustil a zo strany poškodenej išlo iba o pomstu voči jeho osobe. Svedecké výpovede poškodenej boli značne spochybnené, nakoľko táto pri svojom výsluchu pred súdom uviedla, že pred tým ako prišlo k výsluch jednotlivých svedkov, táto týchto navštevovala v mieste trvalého bydliska. Týmto podrobne popisala, čo a ako majú pred súdom vypovedať a taktiež týmto dávala podpisovať predom pripravené čestné prehlásenia, ktoré neskôr predložila a založila do spisového materiálu, čo značne oslabuje hodnovernosť výpovede samotnej poškodenej, ako aj výpovede uvedených svedkov. Poškodená od samého začiatku, od zoznámnia, konala s úmyslom získať majetkový prospech. Taktiež nemožno prikladať váhu tvrdenia svedka W., ktorý tvrdil že nemá vodičské oprávnenie, a preto nemohol na uvedenej stavbe pracovať. Aj navzdory skutočností, že vyššie uvedené tvrdenia svedkov neboli preukázané a napriek niekoľkým sťažnostiam obžalovaného, bola prokuratúrou podaná obžaloba. Z výpovedí svedkov uskutočnených pred súdom existujú rázne rozpory a zároveň možno vyjadriť pochybnosti o dôveryhodnosti uvedených výpovedí. Aj napriek skutočnosti, že vyššie uvedené, rozporuplné tvrdenia svedkov, neboli preukázané žiadnymi ďalšími vykonanými dôkazmi, bol dňa 15.12.2014 na hlavnom pojednávaní vyhlásený rozsudok, ktorým bol obžalovaný uznaný vinným zo spáchania zločinu marenia spravodlivosti podľa § 344 ods.1 písm.a), ods.2 písm. a) Tr.zák.

Poukazuje na skutočnosť, že hlavne výpoveď svedkyne poškodenej, na jej postavenie k danej veci môžu byť tendenčné, skreslené a iba tieto samotné nie je možné bez akýchkoľvek iných vo veci vykonaných dôkazov, ktoré by odôvodňovali vyvodenie záveru o ich pravdivosti, akceptovať ako podklad pre vydanie odsudzujúceho rozsudku. Ak sa vyskytnú pochybnosti o vine obžalovaného, súd by mal v zmysle zásady „in dubio pro reo“ rozhodnúť v prospech obžalovaného, pokiaľ sa nepodarí pochybnosti o vine vyvrátiť, ako aj pravidlo, podľa ktorého nepreukázaná vina má ten istý význam, ako dokázaná nevina. Nedodržaním uvedených zásad dochádza zároveň k porušeniu zásady prezumpcie neviny v zmysle článku 6 ods. 2 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, ako aj v zmysle § 2 ods. 4 Tr.por. a tým aj k zásahu do práva obžalovaného na spravodlivé súdne konanie podľa vyššie uvedeného článku 6 ods. 2 Dohovoru a § 2 ods. 7 Tr.por. S ohľadom na vyššie uvedené má obžalovaný za to, že vyššie uvedený rozsudok bol vydaný bez dostatočného zistenia skutkového stavu a na podklade nedostatočne preukázaných skutočností, ktoré neodôvodňujú záver o spáchaní predmetného zločinu.

Podľa § 2 ods. 1 Tr.por. nikto nemôže byť stíhaný ako obvinený inak než zo zákonných dôvodov a spôsobom, ktorý ustanovuje zákon.

Podľa § 2 ods. 18 Tr.por. konanie pred súdom je ústne, výnimky ustanovuje tento zákon. Dokazovanie riadi súd, ktorý však výsluch obžalovaného, svedkov, poškodenej a znalcov spravidla ponecháva stranám, najprv tej, ktorá dôkaz navrhla či obstarala.

Podľa § 2 ods. 19 Tr.por. pri rozhodovaní na hlavnom pojednávaní, na verejnom zasadnutí alebo na neverejnom zasadnutí smie súd prihliadnuť len na tie dôkazy, ktoré boli v tomto konaní vykonané, ak zákon neustanovuje inak.

Podľa § 258 ods. 1 Tr.por. ak obžalovaný po prednesení obžaloby a vyjadrení poškodenej neurobil vyhlásenie uvedené v § 257 ods. 1 písm. b) alebo c), predseda senátu potom, ako zistí podmienky na vykonanie hlavného pojednávania, zistí osobné údaje obžalovaného a poučí ho o jeho právach. Potom umožní prokurátorovi vyslúchnuť obžalovaného. Obžalovaného treba vyslúchnuť na obsah obžaloby, a ak bol uplatnený nárok na náhradu škody, aj na tento nárok. Pritom sa postupuje podľa § 122 ods. 2 a 3.

Podľa § 258 ods. 2 Tr.por. výsluch môže predseda senátu prerušiť len vtedy, ak výsluch nie je vedený v súlade so zákonom alebo ak je výsluch vedený inak nevhodným spôsobom, alebo ak predseda alebo člen senátu považujú za nevyhnutné položiť obžalovanému otázku, ktorú nemožno odložiť na dobu po skončení výsluchu.

Podľa § 258 ods. 3 Tr.por. Po skončení výsluchu obžalovaného prokurátorom má právo vypočuť obžalovaného jeho obhajca. Ustanovenie odseku 2 tu platí primerane. So súhlasom predsedu senátu sú prokurátor, obhajca, poškodený alebo zúčastnená osoba oprávnení po skončení výsluchov klásť obžalovanému doplňujúce otázky. O ich poradí rozhodne predseda senátu.

Podľa § 265 ods. 1 Tr.por. svedok pred výsluchom na súde je povinný zložiť prísahu.

Podľa § 265 ods. 2 Tr.por. (účinného do 31.12.2014, teda v čase rozhodovania) pred prísahou musí byť svedok upozornený na význam svedeckej výpovede a na následky krivej prísahy. Prísaha znie: "Prisahám na svoju česť a svedomie, že budem vypovedať pravdu, nič iné len pravdu a vedome nič nezamlčím."

Podľa § 130 ods. 1 Tr.por. právo odoprieť výpoveď ako svedok má príbuzný obvineného v priamom rade, jeho súrodenec, osvojiteľ, osvojenec, manžel a druh. Ak je obvinených viac a svedok je v uvedenom pomere len k niektorému z nich, má právo odoprieť výpoveď ohľadne iných obvinených len vtedy, keď nemožno oddeliť výpoveď, ktorá sa ich týka, od výpovede týkajúcej sa obvineného, s ktorým je svedok v tomto pomere.

Podľa § 130 ods. 2 Tr.por. svedok je oprávnený odoprieť vypovedať, ak by výpoveďou spôsobil nebezpečenstvo trestného stíhania sebe, svojmu príbuznému v priamom rade, svojmu súrodencovi, osvojiteľovi, osvojenecovi, manželovi alebo druhovi, alebo iným osobám v rodinnom alebo obdobnom pomere, ktorých ujmu by právom pociťoval ako vlastnú ujmu. Svedok je oprávnený odoprieť vypovedať aj vtedy, ak by výpoveďou porušil spovedné tajomstvo alebo tajomstvo informácie, ktorá mu bola zverená ústne alebo písomne pod podmienkou mlčanlivosti ako osobe poverenej pastoračnou starostlivosťou.

Podľa § 131 ods. 1 Tr.por. (účinného do 31.12.2014, teda v čase rozhodovania) pred výsluchom svedka treba vždy zistiť jeho totožnosť a pomer k obvinenému, poučiť ho o význame svedeckej výpovede a o práve odoprieť výpoveď, a ak treba, aj o zákaze výsluchu. Svedok musí byť vždy poučený o tom, že je povinný vypovedať pravdu, nič nezamlčať, a o trestných následkoch krivej výpovede.

Podľa § 168 ods. 1 Tr.por. ak rozsudok obsahuje odôvodnenie, súd v ňom stručne uvedie, ktoré skutočnosti vzal za dokázané, o ktoré dôkazy svoje skutkové zistenia opiera a akými úvahami sa spravoval pri hodnotení vykonaných dôkazov, najmä ak si navzájom odporujú. Z odôvodnenia musí byť zrejmé, ako sa súd vyrovnal s obhajobou, prečo nevyhovel návrhom na vykonanie ďalších dôkazov a akými právnymi úvahami sa spravoval, keď posudzoval dokázané skutočnosti podľa príslušných ustanovení zákona v otázke viny a trestu. Ak rozsudok obsahuje ďalšie výroky, treba odôvodniť aj tieto výroky.

Podľa § 317 ods. 1 Tr.por. ak nezamietne odvolací súd odvolanie podľa § 316 ods. 1 alebo nezruší rozsudok podľa § 316 ods. 3, preskúma zákonnosť a odôvodnenosť napadnutých výrokov rozsudku, proti ktorým odvolateľ podal odvolanie, ako aj správnosť postupu konania, ktoré mu predchádzalo. Na chyby, ktoré neboli odvolaniu vytýkané, prihliadne len vtedy, ak by odôvodňovali podanie dovolania podľa § 371 ods. 1.

Podľa § 321 ods. 1 Tr.por. odvolací súd zruší napadnutý rozsudok aj

- a) pre podstatné chyby konania, ktoré napadnutým výrokom rozsudku predchádzali, najmä preto, že boli porušené ustanovenia, ktorými sa má zabezpečiť objasnenie veci alebo právo obhajoby,
- b) pre chyby v napadnutých výrokoch rozsudku, najmä pre nejasnosť alebo neúplnosť jeho skutkových zistení alebo preto, že sa súd nevysporiadal so všetkými okolnosťami významnými pre rozhodnutie,
- c) ak vzniknú pochybnosti o správnosti skutkových zistení napadnutých výrokov, na ktorých objasnenie treba dôkazy opakovať alebo vykonať ďalšie dôkazy,
- d) ak bolo napadnutým rozsudkom porušené ustanovenie Trestného zákona,
- e) ak je uložený trest neprimeraný, alebo

f) ak je rozhodnutie o uplatnenom nároku poškodeného na náhradu škody v rozpore so zákonom.

Podľa § 322 ods. 1 Tr.por. ak po zrušení napadnutého rozsudku alebo niektorej jeho časti treba urobiť vo veci nové rozhodnutie, vráti odvolací súd vec súdu prvého stupňa, aby ju v potrebnom rozsahu znovu prejednal a rozhodol, len vtedy, ak by doplnenie konania odvolacím súdom bolo spojené s neprimeranými ťažkosťami alebo by mohlo viesť k iným skutkovým záverom.

Odvolací súd na základe podaného odvolania prioritne posudzoval, či nie sú splnené podmienky pre zamietnutie odvolania podľa § 316 ods. 1 Tr.por. alebo pre zrušenie napadnutého rozsudku podľa § 316 ods. 3 Tr.por. Keďže skutočnosti pre také rozhodnutie nezistil, podľa § 317 ods. 1 Tr.por. preskúmal zákonnosť a odôvodnenosť napadnutých výrokov rozsudku, proti ktorým bolo podané odvolanie, ako aj správnosť postupu konania, ktoré mu predchádzalo s tým, že na chyby, ktoré neboli odvolaním vytykané, by odvolací súd prihliadol len vtedy, ak by odôvodňovali podanie dovolania podľa § 371 ods. 1 Tr.por.

Prvostupňový súd svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že dokazovaním zistil, že práce na rodinnom dome v C. Č. XX neboli firmou A. - P. W. Č. vykonané, a teda predmetné faktúry a následne ich preplatenie neodrážali reálny stav veci. Faktúry vrátane príjmových dokladov boli sfaľšované na priamu žiadosť obžalovaného L. I.. Túto skutočnosť potvrdil predovšetkým svedok P. W., ktorý podrobne vypovedal, za akých okolností ho obžalovaný nahovoril na vystavenie inkriminovaných listín (čerpanie stavebného úveru). Aj ďalší svedkovia, najmä M. I., M. M., Q. U. Q. Y. U. a čiastočne Q. K. P., M. Č., M. I. Q. B. P. potvrdili, že P. W. ani jeho partia na dome nepracovali. Výpovede uvedených svedkov podporujú aj listinné dôkazy - stavebný denník, faktúry a príjmové pokladničné doklady.

Výpovede svedkov, ktorí uvádzali skutočnosti na podporu výpovede obžalovaného, ktorý uviedol, že prerábku predmetného domu vykonával P. W., ktorý ako vykonával stavebné práce, vystavoval faktúry, avšak obžalovaný nemajúc peniaze, mu faktúry neuhrádzal, čo urobil ako našetril vyšší obnos a vyplatil P. W. v roku 2009 jednorazovo, prvostupňový súd vyhodnotil za nevieryhodné. Výpoveď svedka O. I., syna obžalovaného, tak vyhodnotil vzhľadom k darovacím zmluvám z roku 2013 a 2014, ktorým obžalovaný previedol na neho nehnuteľnosti. Pokiaľ ide o ďalších svedkov Q. Z., A. K. Q. B. K., ktorí tvrdili, že boli prítomní na stavbe rodinného domu v C., C. P. W. mal dovážať na dodávke pre svojich pracovníkov stavebný materiál, súd preveroval hodnovernosť výpovedí, okrem iného aj lustráciu v evidenciách dopravných inšpektorátov a zistil, že P. W. nie je držiteľom vodičského preukazu, nevlastní dodávkové motorové vozidlo a taktiež ani jeho synovia.

S poukazom na vykonané dôkazy prvostupňový súd zistil, že obžalovaný nahovoril svojho známeho P. W., aby mu vystavil sfaľšované faktúry za stavebné práce na rodinnom dome v Kostolišti a následne príjmové pokladničné doklady, ktoré mali preukázať, že tieto faktúry obžalovaný aj uhradil. Motiváciu takéhoto konania obžalovaného treba hľadať v rozchode manželov v roku 2007 a následne v ich rozvode v roku 2008. Keďže rokovania o vysporiadaní majetkového spoločenstva manželov nevedli k želanému výsledku, podal obžalovaný na okresný súd dňa 28.9.2011 návrh na vydanie platobného rozkazu proti bývalej manželke a k návrhu pripojil dôkazy, o ktorých vedel, že sú sfaľšované. Obžalovaný konal v priamom úmysle v snahe docieľiť prostredníctvom súdneho rozhodnutia pre seba priaznivý výsledok. Tým priaznivým výsledkom mal byť jeho majetkový prospech.

Obžalovaný v návrhu na vydanie platobného rozkazu požadoval úhradu istiny 36.147,64 eur, čo podľa prvostupňového súdu zodpovedá značnej škode, za ktorú Trestný zákon považuje sumu dosahujúcu najmenej 26.600 eur. Hoci neskôr vzal obžalovaný svoj návrh späť, v čase jeho podania mal úmysel zadovážiť si značný prospech, čím by na druhej strane bývalej manželke spôsobil značnú škodu. Pritom nie je rozhodujúce, že k takémuto následku napokon nedošlo, stačí, že obžalovaný konal s týmto úmyslom.

Pri určovaní druhu trestu a jeho výmery prvostupňový súd v zmysle § 34 ods. 4 Tr.zák. prihliadol najmä na spôsob spáchania činu, mieru zavinenia, pohnútku, priťažujúce a poľahčujúce okolnosti, taktiež na osobu obžalovaného, jeho pomery a možnosti nápravy. Pritom mal za to, že na nápravu obžalovaného postačí uloženie trestu odňatia slobody na samej dolnej hranici trestnej sadzby, ktorá je určená v prípade § 344 ods. 2 rozmedzím tri až osem rokov. Obžalovaný už štvrtstoročie neprišiel do rozporu so zákonom a teraz vedené trestné stíhanie má svoj pôvod v osobných a rodinných záležitostiach. Nie je predpoklad, že obdobná situácia sa bude v živote obžalovaného opakovať. Preto mu súd uložil

trest odňatia slobody vo výmere tri roky, ktorý podmienične odložil so súčasným uložením probačného dohľadu na skúšobnú dobu tri roky, keďže vzhľadom na osobu obžalovaného, najmä s prihliadnutím na jeho doterajší život a prostredie, v ktorom žije a pracuje a na okolnosti prípadu mal dôvodne za to, že na zabezpečenie ochrany spoločnosti a nápravu obžalovaného výkon trestu odňatia slobody nie je nevyhnutný. Prvostupňový súd zároveň obžalovanému uložil povinnosť sa ospravedlniť bývalej manželke M. I., ktorá síce neutrpela majetkovú ujmu, ale obžalovaným začaté občianskoprávne konanie ju nesporne do určitej miery traumatizovalo.

Keďže z podaného odvolania vyplýva, že odvolanie podal obžalovaný ohľadom výroku, ktorým bol uznaný vinným z trestného činu, odvolací súd preskúmaval všetky výroky rozsudku a správnosť postupu konania, ktoré mu predchádzalo, pričom zistil, že odvolanie je dôvodné, avšak z iných dôvodov v odvolaní neuvádzaných. Uvedené zistenie odvolacieho súdu vyplýva z tých skutočností, že prvostupňový súd nepostupoval v súlade s Trestným poriadkom pri vykonávaní dôkazov na hlavnom pojednávaní. Na základe toho musel odvolací súd napadnutý rozsudok zrušiť podľa § 321 ods. 1 písm. a), b), c) Tr.por. a vec vrátiť súdu prvého stupňa, aby ju v potrebnom rozsahu znovu prejednal a rozhodol, a to jednak pre podstatné chyby konania, ktoré napadnutému výroku rozsudku predchádzali, jednak na chyby v napadnutých výrokoch rozsudku, keďže sa súd nevysporiadal so všetkými okolnosťami významnými pre rozhodnutie, jednak vznikli pochybnosti o správnosti skutkových zistení napadnutých výrokov, na ktorých objasnenie treba dôkazy opakovať. Tieto pochybenia prvostupňového súdu možno rozdeliť na dve základné skupiny.

I. Pochybenie ohľadom výsluchu obžalovaného na hlavnom pojednávaní

Zo zápisnice o hlavnom pojednávaní zo dňa 13.1.2014 vyplýva, že potom, ako obžalovaný po poučení k obžalobe vyhlásil podľa § 257 ods. 1 písm. a) Tr.por., že je nevinný, bol vypočutý s tým, že obžalovaného najskôr vypočúval samosudca a až následne prokurátorka a obhajkyňa.

Takýto postup prvostupňového súdu je v rozpore nielen s ustanoveniami upravujúcimi výsluch obžalovaného na hlavnom pojednávaní (hore citovaný § 258 ods. 1 až 3 Tr.por.), ale aj v rozpore so základnými zásadami trestného konania, a to konkrétne so zásadou ústnosti ustanovenou v § 2 ods. 18 Tr.por., ktorej súčasťou je aj vyjadrenie spôsobu vykonávania dôkazov v konaní pred súdom a podľa ktorej súd dokazovanie iba riadi (posudzuje, či je výsluch vykonávaný stranami trestného konania vedený v súlade so zákonom a či nie je vedený inak nevhodným spôsobom), avšak výsluch obžalovaného, svedkov a znalcov nevykonáva, ale toto ponecháva stranám, najprv tej, ktorá dôkaz navrhla či obstarala. Výnimkou je podľa zákona iba situácia uvedená v § 261 ods. 4 Tr.por. t.j. ide o vypočutie tzv. „zraniteľných“ svedkov, t. j. svedkov mladších ako 15 rokov alebo chorého, zraneného svedka, poškodeného trestným činom proti ľudskej dôstojnosti alebo ak by výsluch svedka stranou alebo obhajcom nebol z iných dôvodov vhodný alebo úplný, nikdy však nemôže ísť o výsluch obžalovaného.

Uvedená zmena proti predošlému Trestnému poriadku, zákonu č. 141/1961 Zb. účinného do 31.12.2015, v prípade ktorého obžalovaného, svedkov a znalcov vypočúval v konaní pred súdom samotný samosudca (predseda senátu), súvisí so zavedením kontradiktórnosti do Trestného poriadku, podľa ktorej je v konaní pred súdom v zásade úlohou strán vykonávať jednotlivé dôkazy a samosudca (predseda senátu resp. senát) iba dohliada, aby boli dôkazy vykonané v súlade so zákonom a následne má samosudca (senát) na základe vykonaných dôkazov stranami vo veci rozhodnúť.

Z uvedeného je zrejmé, že samosudca postupoval v rozpore s Trestným poriadkom, keď obžalovaného vypočúval najskôr sám a až potom dal priestor na kladenie otázok stranám trestného konania, čím došlo zo strany samosudcu k porušeniu jednej zo základných zásad trestného konania - zásady ústnosti, ktorej súčasťou je aj základné vymedzenie vykonávania dôkazov v konaní pred súdom.

II. Pochybenie ohľadom výsluchu svedkov na hlavnom pojednávaní

Zo zápisníc o hlavnom pojednávaní zo dňa 13.1.2014, 3.3.2014, 25.8.2014 a 2.10.2014, teda v prípade, kedy boli na hlavnom pojednávaní vypočúvaní svedkovia, nevyplýva, že by svedkovia boli pred samotnou výpoveďou aj poučení, ako to prikazuje Trestný poriadok v hore citovaných ustanoveniach § 130, § 131 ods. 1 a § 265 ods. 2, teda o práve odoprieť výpoveď, o význame svedeckej výpovede a

o trestných následkoch krivej prisahy resp. krivej výpovede (trestný čin krivej výpovede a krivej prisahy podľa § 346 Trestného zákona).

Zo zápisníc o hlavnom pojednávaní vyplýva iba to, že svedkovia zložili prisahu a boli poučení len o práve odoprieť vypovedať podľa § 130 Tr.por., u ktorých to prichádzalo do úvahy ohľadom ich vzťahu k obžalovanému uvádzanému v tomto ustanovení.

Podľa ustálenej súdnej praxe povinnosť pred samotnou výpoveďou poučiť svedka o práve odoprieť vypovedať podľa § 130 ods. 1 Tr.por. prichádza do úvahy v prípadoch, že je medzi svedkom a obvineným vzťah predpokladaný v tomto ustanovení. Avšak o práve odoprieť vypovedať podľa § 130 ods. 2 Tr.por. je nutné poučiť svedka vždy (R 52/1977), t. j. každého svedka, čo prvostupňový súd nerešpektoval.

Žiadny z vypočúvaných svedkov nebol podľa zápisníc o hlavnom pojednávaní vôbec poučený o význame svedeckej výpovede a o trestných následkoch krivej prisahy a krivej výpovede. Dôležitosť a nutnosť poučiť svedkov pred samotnou výpoveďou aj o význame svedeckej výpovede a najmä o trestných následkoch krivej prisahy resp. krivej výpovede vyvstáva o to viac v prejednávanej veci, že boli vytvorené dve skupiny rozdielnych výpovedí svedkov ohľadom tej podstatnej skutočnosti významnej pre rozhodnutie, či boli alebo neboli vykonávané práce na rodinnom dome v C. Č.. XX firmou A. - P. W. Č., z čoho je zrejmé, že niektorí svedkovia o tejto skutočnosti uvádzajú nepravdu, a teda je dôvodný predpoklad aj ich možného trestného stíhania pre trestný čin krivej výpovede a krivej prisahy podľa § 346 Trestného zákona.

Podľa zásady bezprostrednosti ustanovenej v hore citovanom ustanovení § 2 ods. 19 Tr.por. (ktoré je rozvedené aj v ustanovení § 278 ods. 2 Tr.por.) smie súd pri rozhodovaní prihliadať len na tie dôkazy, ktoré boli v konaní vykonané. Je zrejmé, že musí ísť o zákonne vykonané dôkazy tak, ako to ustanovuje zásada stíhania len zo zákonných dôvodov (hore citovaný § 2 ods. 1 Tr.por.), ktorá je považovaná za primárnu zásadu trestného konania a ktorej súčasťou je povinnosť orgánov činných v trestnom konaní v predsúdnom konaní a súdu v konaní pred súdom dodržiavať postup ustanovený Trestným poriadkom.

Z uvedeného potom vyplýva, že prvostupňový súd vykonal dokazovanie na hlavnom pojednávaní takým spôsobom, že vylučky obžalovaného a svedkov neboli vykonané zákonným spôsobom a došlo zásadným spôsobom k porušeniu zásad ústnosti a bezprostrednosti, pričom prvostupňový súd svoje rozhodnutie založil na takto vykonaných dôkazoch, hoci vzhľadom na už uvedené pochybenia pri ich vykonávaní, sú tieto dôkazy v konaní nepoužiteľné a nie je možné na ne prihliadať.

Ďalšie pochybenie prvostupňového súdu vyplýva zo samotného vyhotovenia napadnutého rozsudku, keďže z jeho odôvodnenia nevyplýva, z akých dôvodov prvostupňový súd nevyhovel návrhom na vykonanie ďalších dôkazov, ako to ustanovuje citovaný § 168 ods. 1 Tr.por., a to s ohľadom na skutočnosť, že na hlavnom pojednávaní dňa 13.1.2014 (č.l.506) a dňa 25.8.2014 (č.l.563) boli návrhy prokuratúry a obhajoby na vykonanie niektorých dôkazov odmietnuté. V tejto časti je napadnutý rozsudok teda nepreskúmateľný - ide o návrhy na vykonanie tých dôkazov, ktoré neboli následne vykonané (keďže časť z uplatnených dôkazov bola vykonaná napriek pôvodnému rozhodnutiu súdu o odmietnutí ich vykonania).

Na základe uvedených skutočností musel odvolací súd napadnutý rozsudok zrušiť a vec vrátiť súdu prvého stupňa, aby ju v potrebnom rozsahu znovu prejednal a rozhodol (doplnenie konania odvolacím súdom by bolo spojené s neprimeranými ťažkosťami alebo by mohlo viesť k iným skutkovým záverom), a to bez ohľadu na dôvody uvádzané v odvolaní, ktoré vzhľadom na zistený nesprávny procesný postup prvostupňového súdu pri vykonávaní dôkazov nemohol odvolací súd ani posudzovať z vecného hľadiska.

Po vrátení veci bude prvostupňový súd povinný vec opätovne prejednať na hlavnom pojednávaní od začiatku v zmysle § 255 a nasl. Tr.por. pri riadnom zachovaní procesného postupu pre nariadenia hlavného pojednávania a konania na ňom tak, aby sa vyvaroval uvedených pochybení pri vykonávaní dokazovania, pričom samotné meritórne rozhodnutie vo veci bude musieť obsahovať všetky zákonné náležitosti podľa príslušných ustanovení Trestného poriadku.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný riadny opravný prostriedok.